

Оксана В. Гривківська*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ АГРАРНИХ КОМПАНІЙ У СИСТЕМІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО МІЖНАРОДНИХ РИНКІВ КАПІТАЛУ

Досліджено теоретичні засади трансформації фінансової архітектури аграрних компаній у контексті їх інтеграції до міжнародних ринків капіталу. Встановлено, що сучасні процеси глобалізації фінансових ринків, цифровізації економіки, посилення конкуренції за інвестиційні ресурси та вплив воєнних ризиків формують нові вимоги до системи фінансового управління аграрних компаній. Обґрунтовано, що фінансова архітектура виступає стратегічним інструментом забезпечення фінансової стійкості, підвищення інвестиційної привабливості та формування передумов для залучення довгострокового капіталу. Розкрито сутність фінансової архітектури як інтегрованої системи взаємопов'язаних елементів, що охоплює структуру капіталу, корпоративне управління, фінансову прозорість, систему управління ризиками, механізми взаємодії з інвесторами, ESG-орієнтоване управління та цифрові фінансові технології. Доведено, що ефективність інтеграції аграрних компаній до міжнародних ринків капіталу значною мірою залежить від рівня розвитку зазначених складових та їх відповідності вимогам міжнародного фінансового середовища. Запропоновано модель трансформації фінансової архітектури аграрних компаній у системі інтеграції до міжнародних ринків капіталу, яка базується на взаємодії внутрішніх трансформаційних передумов і зовнішніх інституційних вимог міжнародних інвесторів та фінансових ринків. Визначено ключові напрями фінансової трансформації, серед яких оптимізація структури капіталу, диверсифікація джерел фінансування, впровадження сучасних механізмів корпоративного управління, цифровізація фінансових процесів та інтеграція ESG-принципів у систему фінансового менеджменту. Результати дослідження підтверджують, що трансформація фінансової архітектури є важливою передумовою підвищення інвестиційної привабливості, ринкової вартості та міжнародної конкурентоспроможності аграрних компаній, а також забезпечення їх сталого розвитку в умовах інтеграції до глобального фінансового простору.

Ключові слова: фінансова архітектура, фінансова трансформація, аграрні компанії, міжнародні ринки капіталу, інвестиційний капітал, структура капіталу, корпоративне управління, ESG, цифровізація, IPO.

Рис. 1. Літ. 13.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-297-527-534

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4160-5914>

Oksana Hryvkivska

TRANSFORMATION OF THE FINANCIAL ARCHITECTURE OF AGRICULTURAL COMPANIES IN THE SYSTEM OF INTEGRATION INTO INTERNATIONAL CAPITAL MARKETS

The article examines the theoretical foundations of the transformation of the financial architecture of agricultural companies in the context of their integration into international capital markets. It is established that the contemporary processes of financial market globalization, economic digitalization, increasing competition for investment resources, and the impact of wartime risks create new requirements for the financial management systems of agricultural companies. It is sub-

* National University of Food Technologies. Kyiv. Ukraine.

stantiated that financial architecture serves as a strategic instrument for ensuring financial stability, enhancing investment attractiveness, and creating prerequisites for attracting long-term capital. The essence of financial architecture is revealed as an integrated system of interconnected elements encompassing capital structure, corporate governance, financial transparency, risk management systems, investor relations mechanisms, environmental, social and governance (ESG) management, and digital financial technologies. It is proved that the effectiveness of agricultural companies' integration into international capital markets largely depends on the development level of these components and their compliance with the requirements of the international financial environment. A model for the transformation of the financial architecture of agricultural companies within the system of integration into international capital markets is proposed. The model is based on the interaction between internal transformational prerequisites and external institutional requirements of international investors and financial markets. The key directions of financial transformation are identified, including capital structure optimization, diversification of financing sources, implementation of modern corporate governance mechanisms, digitalization of financial processes, and integration of ESG principles into the financial management system. The research findings confirm that the transformation of financial architecture is an important prerequisite for increasing the investment attractiveness, market value, and international competitiveness of agricultural companies, as well as ensuring their sustainable development in the context of integration into the global financial environment.

Keywords: financial architecture, financial transformation, agricultural companies, international capital markets, investment capital, capital structure, corporate governance, ESG, digitalization, IPO.

Peer-reviewed, approved and placed: 17.03.2026

Постановка проблеми. В умовах глобалізації фінансових ринків, цифрової трансформації економіки та посилення конкуренції за інвестиційний капітал особливого значення набуває проблема формування та трансформації фінансової архітектури аграрних компаній як ключової передумови їх інтеграції до міжнародних ринків капіталу. Сучасні тенденції розвитку глобального фінансового середовища зумовлюють необхідність адаптації аграрних компаній до вимог міжнародних інвесторів, фондових бірж, фінансових інституцій та стандартів корпоративного управління, що потребує модернізації системи фінансового управління, структури капіталу, механізмів фінансового контролю та інформаційного забезпечення.

Для аграрних компаній зазначена проблема має особливу актуальність, оскільки сільськогосподарське виробництво характеризується високою капіталомісткістю, сезонністю грошових потоків, тривалими інвестиційними циклами, залежністю від природно-кліматичних факторів та підвищеним рівнем фінансових ризиків. За таких умов фінансова архітектура виступає не лише механізмом організації фінансових ресурсів підприємства, а й інструментом фінансової трансформації, спрямованої на підвищення інвестиційної привабливості, ринкової вартості та конкурентоспроможності аграрних компаній у глобальному економічному середовищі [1; 2].

Особливого значення набуває формування такої фінансової архітектури, яка забезпечує інтеграцію механізмів корпоративного управління, міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), ESG-підходів, системи управління ризиками, цифрових фінансових технологій та інструментів підготовки до залучення капіталу на міжнародних ринках. Саме

трансформація фінансової архітектури створює інституційне підґрунтя для виходу аграрних компаній на міжнародні фондові біржі, залучення довгострокового інвестиційного капіталу та забезпечення сталого розвитку в умовах глобальної конкуренції.

У зв'язку з цим дослідження теоретичних засад трансформації фінансової архітектури аграрних компаній та її ролі у процесі інтеграції до міжнародних ринків капіталу набуває важливого наукового і практичного значення, що обумовлює актуальність обраної тематики дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти формування фінансової архітектури підприємств знайшли відображення у працях Дергачової Г., Колешні Я. [3], Житара М. [4], Заїки О. В. [5], Ніценка В.С., Поповича В.В., Сухія Я.В., Рябенка А.Я., Галицького О.М. [6], Короля М. [7] та ін., які досліджують сутність, структуру та механізми функціонування фінансової архітектури як інструменту забезпечення фінансової стійкості та розвитку підприємств. Питання оптимізації структури капіталу, формування джерел фінансування та управління вартістю компанії розкрито у дослідженнях Заїки О. [5], де обґрунтовано підходи до підвищення ефективності фінансового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання.

Значний внесок у розвиток наукових підходів до корпоративного управління та його впливу на ефективність функціонування підприємств здійснили Косова Т., Деєва Н., Ползікова Г. [8], Ніценко В.С., Ткаченко О.О. [10], Парубець О., Дубина М., Забаштанський М. [11]. У їхніх роботах розглянуто механізми корпоративного контролю, підвищення прозорості діяльності компаній та формування інституційного середовища взаємодії між власниками, менеджментом та інвесторами.

Проблеми фінансової безпеки, управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості підприємств досліджували Нечипоренко Т., Мусятовська О., Шевченко О. [9] та Рудич Л. [12], які обґрунтували методичні підходи до ідентифікації, оцінки та мінімізації фінансових ризиків в умовах нестабільного економічного середовища.

Водночас глобалізація фінансових ринків, цифровізація економіки та інтеграція аграрних компаній до міжнародних ринків капіталу формують нові вимоги до фінансової архітектури підприємства. Незважаючи на значний науковий доробок, недостатньо дослідженими залишаються питання її трансформації як комплексної системи, що забезпечує адаптацію компаній до вимог міжнародних інвесторів, фондових бірж, ESG-стандартів, корпоративного управління та цифрових фінансових технологій. Це обумовлює необхідність подальшого розвитку теоретичних положень щодо трансформації фінансової архітектури аграрних компаній у процесі їх інтеграції до міжнародних ринків капіталу.

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад трансформації фінансової архітектури аграрних компаній та визначення її ролі у забезпеченні інтеграції підприємств до міжнародних ринків капіталу шляхом адаптації механізмів корпоративного управління, структури капіталу, фінансового контролю та інформаційного забезпечення до вимог глобального фінансового середовища.

Основні результати дослідження. Сучасна фінансова теорія розглядає фінансову архітектуру підприємства як інтегровану систему фінансових відносин, інститутів, механізмів та інструментів, які забезпечують формування, розподіл, використання та відтворення капіталу, яка охоплює структуру власності, структуру капіталу, систему корпоративного управління, механізми фінансового контролю, політику управління ризиками, фінансову прозорість, систему взаємодії з інвесторами та комплекс інструментів залучення фінансових ресурсів. У таких умовах фінансова архітектура перестає виконувати виключно функцію підтримання платоспроможності підприємства та трансформується у стратегічний інструмент підвищення ринкової вартості бізнесу та залучення інвестиційного капіталу.

В умовах інтеграції аграрних компаній до міжнародних ринків капіталу фінансова архітектура виступає ключовим механізмом адаптації підприємства до вимог глобального фінансового середовища, формуючи передумови для залучення інвестиційного капіталу, забезпечення фінансової стійкості та зростання ринкової вартості компанії.

На формування інвестиційного потенціалу впливають як внутрішні чинники (прибутковість, фінансова стійкість, структура капіталу, корпоративне управління), так і зовнішні (стан фінансових ринків, доступність капіталу, державна фінансова політика та рівень системних ризиків) [1-3]. За таких умов фінансова архітектура забезпечує узгодження внутрішніх можливостей аграрної компанії з вимогами міжнародних ринків капіталу та через механізми фінансової трансформації й інституційної адаптації впливає на її інвестиційну привабливість, ринкову капіталізацію та конкурентоспроможність (рис. 1).

Представлена модель демонструє, що трансформація фінансової архітектури аграрної компанії відбувається під впливом внутрішніх трансформаційних передумов та зовнішніх вимог міжнародних ринків капіталу. Їх взаємодія забезпечує фінансову трансформацію, інституційну адаптацію та інтеграцію компанії до міжнародних ринків капіталу, результатом чого є підвищення її інвестиційної привабливості, ринкової вартості та конкурентоспроможності.

Одним із ключових елементів трансформованої фінансової архітектури є структура капіталу, яка визначає рівень фінансової стійкості, ефективність фінансового управління та можливості залучення інвестиційних ресурсів. У сучасних умовах вона розглядається не лише як співвідношення власного і позикового капіталу, а як інструмент адаптації компанії до вимог міжнародних інвесторів та ринків капіталу, що безпосередньо впливає на її кредитоспроможність, інвестиційну привабливість і ринкову капіталізацію.

Відповідно до теорії корпоративних фінансів оптимальна структура капіталу має забезпечувати мінімізацію середньозваженої вартості капіталу (WACC), підвищення рентабельності власного капіталу та зростання ринкової капіталізації підприємства. Для аграрних компаній це означає формування такої структури фінансування, яка забезпечує фінансову стійкість в умовах галузевих ризиків і водночас створює передумови для залучення довгострокових інвестицій та інтеграції до міжнародних ринків капіталу [4].

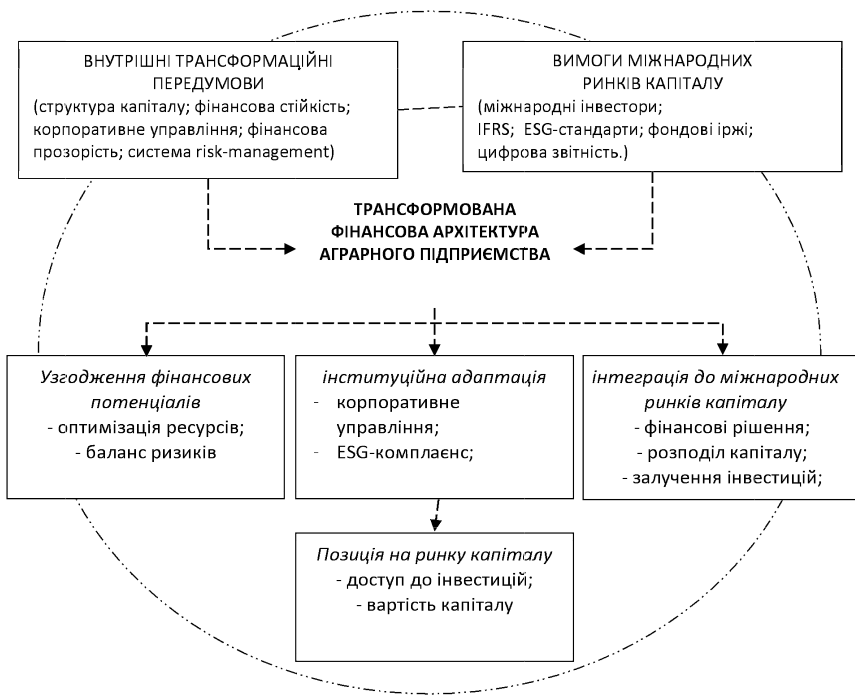

Рис. 1. Модель трансформації фінансової архітектури аграрних компаній у системі інтеграції до міжнародних ринків капіталу, розробка автора

Для аграрного сектору України особливої актуальності набуває проблема доступу до інвестиційних ресурсів в умовах високої вартості позикового капіталу. За таких умов важливим чинником залучення фінансування стає фінансова прозорість підприємства. Гармонізація фінансової звітності з міжнародними стандартами сприяє зниженню інформаційної асиметрії, підвищенню довіри інвесторів та покращенню умов залучення капіталу [5].

Важливою складовою фінансової архітектури є система корпоративного управління, яка визначає якість взаємодії між власниками, менеджментом та інвесторами. Міжнародна практика свідчить, що компанії з розвиненими механізмами корпоративного управління мають кращі можливості доступу до міжнародних ринків капіталу. Прозорість структури власності, захист прав інвесторів та ефективний внутрішній контроль сприяють зниженню агентських ризиків, формуванню позитивного інвестиційного іміджу та підвищенню інвестиційної привабливості підприємства [6].

Важливим елементом трансформованої фінансової архітектури є система управління фінансовими ризиками, яка забезпечує підтримання фінансової стійкості та підвищує довіру інвесторів. Для аграрних компаній особливого значення набуває управління ризиками ліквідності, кредитними, валютними та інвестиційними ризиками.

Водночас важливим напрямом фінансової трансформації є диверсифікація джерел фінансування. Поряд із банківським кредитуванням

аграрні компанії мають використовувати корпоративні облігації, аграрні розписки, лізинг, факторинг, ресурси міжнародних фінансових організацій та інструменти фондового ринку, що сприяє оптимізації структури капіталу та підвищенню інвестиційної привабливості підприємств.

Стратегічним напрямом фінансової трансформації аграрних компаній є інтеграція до міжнародних ринків капіталу через використання таких інструментів, як IPO та корпоративні облігації, що сприяють диверсифікації фінансування, зростанню капіталізації та підвищенню інвестиційної привабливості компаній [7]. Водночас доступ до міжнародного капіталу потребує дотримання стандартів корпоративного управління, фінансової прозорості та розкриття інформації.

Важливими складовими трансформації фінансової архітектури є впровадження ESG-принципів та цифрових технологій. Інтеграція ESG-критеріїв підвищує інвестиційну привабливість підприємств, тоді як використання ERP-систем, BI-аналітики, штучного інтелекту та Big Data забезпечує підвищення ефективності фінансового управління, прозорості діяльності та довіри інвесторів [8].

Ефективність фінансової архітектури визначається її здатністю забезпечувати зростання ринкової вартості компанії та створення доданої вартості для інвесторів [9]. Водночас в умовах воєнних ризиків і макроекономічної нестабільності особливого значення набуває формування адаптивної фінансової архітектури, яка забезпечує фінансову стійкість, стабільність грошових потоків та здатність аграрних компаній ефективно інтегруватися до міжнародних ринків капіталу [10-13].

Висновки. Дослідження підтвердило, що в умовах глобалізації фінансових ринків фінансова архітектура аграрних компаній трансформується у стратегічний механізм інтеграції до міжнародних ринків капіталу. Її ефективність визначається здатністю забезпечувати узгодження внутрішніх фінансових можливостей підприємства із зовнішніми вимогами міжнародного інвестиційного середовища.

Встановлено, що ключовими складовими трансформованої фінансової архітектури є структура капіталу, корпоративне управління, фінансова прозорість, управління ризиками, диверсифікація джерел фінансування, ESG-орієнтоване управління та цифровізація фінансових процесів. Їх взаємодія формує передумови для підвищення інвестиційної привабливості, фінансової стійкості та ринкової капіталізації аграрних компаній.

Запропонована модель трансформації фінансової архітектури відображає взаємозв'язок внутрішніх трансформаційних передумов і зовнішніх вимог міжнародних ринків капіталу. Реалізація механізмів фінансової трансформації та інституційної адаптації забезпечує доступ аграрних компаній до довгострокового інвестиційного капіталу, підвищує їх конкурентоспроможність і створює умови для сталого розвитку в глобальному фінансовому середовищі.

1. Ніценко В.С. Щодо уточнення змісту дефініції «агропромислове підприємство». Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. 2015. Вип. 161. С. 245-252. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdutug_2015_161_32

2. Ніценко В.С. Вертикально-інтегрований розвиток аграрного сектору економіки України. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». 2011. Вип. 9 (50). С. 58–62.
3. Дергачова Г., Колешня Я. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2020. № 17. С. 280–290. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216367>.
4. Житар М. О. Сутність фінансової архітектури та її значення в теоретичній і практичній площинах сучасної фінансової науки. Бізнес Інформ. 2019. №7. С. 8–13. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-8-13>
5. Заїка О. В. Розвиток фінансового механізму аграрних підприємств в умовах воєнного стану. Економічна парадигма. 2025. № 2(294) С. 131–138. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-2-10711>.
6. Ніценко В.С., Попович В.В., Сухий Я.В., Рябенко А.Я., Галицький О.М. Інвестиційна привабливість та оптимізація контейнерних перевезень: Моногр. Одеса: Пальміра, 2009. 178 с.
7. Король М. М. Сутність та особливості функціонування моделей фінансових систем в умовах глобалізації. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2020. Т. 31 (70). № 4. С. 5–9. <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-2>.
8. Косова Т. Д., Деева Н. Е., Ползікова Г. В. Фінансова архітектоніка: потенціал розвитку для економіки, менеджменту, маркетингу. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15–16. С. 10–16. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.15-16.10>.
9. Нечипоренко Т.Д., Мусятовська О.С. Фінансова архітектоніка у контексті цифрової глобалізації. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 3(1). С. 9–11. [https://doi.org/10.37634/efp.2021.3\(1\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2021.3(1).2)
10. Ніценко В.С., Ткаченко О.О. Інституційні детермінанти трансформації ресурсного потенціалу аграрних підприємств України: управлінський та інвестиційно-інноваційний вимір. Актуальні проблеми економіки. 2025. № 12. Том 2. С. 317–325. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-2-294-317-325>
11. Парубець О.М., Дубина М.В., Забаштанський М.М. Світова фінансова архітектоніка: сучасний стан та напрями реформування. Економіка. Фінанси. Право. 2022. № 8. С. 22–26. <https://doi.org/10.37634/efp.2022.8.5>.
12. Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. Ефективна економіка, 2020. Вип. 7. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.61>.
13. Ніценко В.С. Зернові елеватори: стан та інвестиційні горизонти. Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2012. № 10. С. 122–133.

1. Nitsenko, V. S. (2015). Regarding the clarification of the content of the definition of "agro-industrial enterprise". Bulletin of the Petro Vasylenko Kharkiv National Technical University of Agriculture, 161, 245–252. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdutug_2015_161_32

2. Nitsenko, V.S. (2011). Vertykalno-intehrovanyi rozvytok ahrarnoho sektoru ekonomiky Ukrainy. Visnyk Sumskoho natsionalno ahrarnoho universytetu. Seriiia «Ekonomika i menedzhment», 9(50), 58–62.

3. Derhachova H., Koleshnia Ya. Tsyfrova transformatsiia biznesu: sutnist, oznaky, vymohy ta tekhnolohii. Ekonomichnyi visnyk NTUU «Kyivskiy politekhnichnyi instytut». 2020. № 17. S. 280–290. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216367>.

4. Zhytar, M. O. (2019). The Essence of Financial Architecture and Its Significance in the Theoretical and Practical Plane of Modern Financial Science. Business Inform, 7, 8–13. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-8-13>

5. Zaika, O. B. (2025). Development of the financial mechanism of agricultural enterprises under martial law. Economic Paradigm, 2(2(94)), 131–138. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-2-10711>.

6. Nitsenko, V.S., Popovych, V.V., Sukhii, Ya.V., Riabenko, A.Ia., & Halytskyi, O.M. (2009). Investment attractiveness and optimization of container transportation: Monogr. Odessa: Palmira.

7. Korol, M. M. (2020). Sutnist ta osoblyvist funktsionuvannia modelei finansovykh system v umovakh hlobalizatsii. Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia: Svitove hospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny, 31(70(4)), 5–9. <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-2>

8. Kosova, T., Dyeyeva, N., Polzikova, H. (2020). Financial architecture: development potential for economics, management, marketing. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 15-16, 10–16. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.15-16.10>
9. Nechyporenko, T.D., Musiatovska, O.S. (2021). Finansova arkhitektonika u konteksti tsyfrovoyi hlobalizatsii. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, 3(1), 9-11. [https://doi.org/10.37634/efp.2021.3\(1\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2021.3(1).2)
10. Nitsenko, V., Tkachenko, O. (2025). Institutional determinants of the transformation of the resource potential of agricultural enterprises in Ukraine: management and investment-innovation dimensions. *Actual problems of economics*, 12(2), 317-325. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-2-294-317-325>
11. Parubets, O.M., Dubyna, M.V., Zabashtanskyi, M.M. (2022). Svitova finansova arkhitektonika: suchasnyi stan ta napriamy reformuvannia. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, 8, 22-26. <https://doi.org/10.37634/efp.2022.8.5>
12. Shevchenko, O.M., Rudych, L.V. (2020). Rozvytok finansovykh tekhnolohii v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky Ukrainy. *Efektivna ekonomika*, 7. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.61>
13. Nitsenko, V.S. (2012). Zernovi elevatory: stan ta investytsiini horyzonty. *Visnyk KhNAU. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, 10, 122-133.